

लोक सेवा आयोग

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, कृषि (भेरेरिनरी समूह), वन, इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा र विविध सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रमलाई दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।

भाग १ - लिखित परीक्षा

भाग २ - अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क : २००

पूर्णाङ्क : ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	खण्ड	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या	अङ्क भार	समय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क
प्रथम	प्रशासन र विकास र सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	(क) प्रशासन र विकास	छोटो छोटो उत्तर	१०	१० प्रश्न × ५ अङ्क = ५० अङ्क	१.३० घण्टा	५०	४०
		(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	लामो उत्तर	५	५ प्रश्न × १० अङ्क = ५० अङ्क	१.३० घण्टा	५०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय	विश्लेषणात्मक समीक्षा		४	४ प्रश्न × १५ अङ्क = ६० अङ्क	३ घण्टा	१००	४०
		विश्लेषणात्मक र समाधानमूलक उत्तर		२	२ प्रश्न × २० अङ्क = ४० अङ्क			

द्रष्टव्य :

- यस पाठ्यक्रम अनुसार दुई पत्रको लिखित परीक्षा लिइनेछ ।
- माथि उल्लिखित सबै सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहहरूको पाठ्यक्रमको प्रथमपत्र खण्ड (क) - प्रशासन र विकासको विषयवस्तु एउटै हुनेछ, तर प्रथमपत्र खण्ड (ख) र द्वितीयपत्र सेवा, समूह सम्बन्धी पाठ्यक्रम समूह अनुरूप फरक फरक हुनेछ ।
- प्रथमपत्र खण्ड (क) को लिखित परीक्षा सेवागत रूपमा अर्थात् एउटा सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहका लागि संयुक्त रूपमा एउटै प्रश्नपत्रबाट एकैदिन वा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट छुट्टाछुट्टै दिन पनि हुन सक्नेछ, भने प्रथमपत्र खण्ड (ख) को परीक्षा समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ । यसैगरी द्वितीयपत्रको परीक्षा पनि समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ ।
- प्रथमपत्र खण्ड (क) को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने प्रथमपत्र खण्ड (ख) र द्वितीयपत्रका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- यथासम्भव प्रश्नहरू नेपालको सन्दर्भमा सोधिने छन् ।
- समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ:-
 - पहिलो भागमा समस्याको पहिचान
 - दोस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम
 - तेस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि सुझाव
 - चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने ठोस तरिका
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति २०६० । ४। १६ गते
- प्रथम पत्र खण्ड (क) परिमार्जन मिति २०६४ । ६। १७ गते

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, कृषि (भेटरिनरी समूह), वन, इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा र विविध सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

अङ्क :- ५०

१. राज्य र सरकार

- १.१ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
- १.२ सरकारको स्वरूप
- १.३ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
- १.४ विद्यमान नेपालको संविधान

२. सार्वजनिक प्रशासन

- २.१ सार्वजनिक प्रशासनका अवधारणाहरू
- २.३ कर्मचारी प्रशासनका विविध पक्षहरू
- २.४ आर्थिक प्रशासन - बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
- २.५ निजामती सेवामा पारदर्शिता र यसका सीमाहरू
- २.६ सार्वजनिक उत्तरदायित्व
- २.८ जनतालाई पुऱ्याउने सेवा प्रभावकारी तुल्याउने उपाय

३. व्यवस्थापन

- ३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा र सिद्धान्त
- ३.२ कुशल व्यवस्थापकका कार्य (Functions) र गुणहरू (Attributes)
- ३.३ व्यवस्थापनका विभिन्न पक्षहरू
 - ३.३.१ नेतृत्व
 - ३.३.२ उत्प्रेरणा
 - ३.३.३ निर्णय प्रक्रिया
 - ३.३.४ समन्वय
 - ३.३.५ सहभागितामूलक व्यवस्थापन
 - ३.३.६ टोलीगत कार्य (Team Work)
- ३.४ वार्ता, सम्झौता तथा मध्यस्थता गर्ने सीपहरू र मस्यौदा तयारी प्रक्रिया

४. विकासका आयामहरू

- ४.१ विकास प्रशासनको सिद्धान्त र व्यवहार
- ४.२ योजना, परियोजना कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन
- ४.३ आवधिक योजना र कार्यक्रम
- ४.४ विकासमा जनसहभागिता
- ४.५ दिगो विकास
- ४.६ विकेन्द्रीकरण
- ४.७ मानवीय संसाधन विकास
- ४.८ गरीबी निवारण

लोक सेवा आयोग

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, कृषि (भेटेरिनरी समूह), वन, इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा र विविध सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ४.९ सुशासन
- ४.१० मिश्रित अर्थतन्त्र
- ४.११ खुला बजारमुखी अर्थतन्त्र
- ४.१२ विश्वव्यापीकरण
- ४.१३ निजीकरण
- ४.१४ विकासमा राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाको भूमिका
- ४.१५ जनसंख्या र बसाँईसराई

५. लोकतन्त्र र मानव अधिकार

- ५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण
- ५.२ कानुनी राज्य
- ५.३ मानव अधिकार
- ५.४ लैंगिक सवाल (Gender Issues)
- ५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
- ५.६ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व

६. नेपाली समाज र यस्को बनोट

- ६.१ नेपालका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरूको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र धार्मिक अवस्था र रहनसहन
- ६.२ आदिवासी, जनजाती, मधेशी, दलित, अपाङ्ग र महिलाहरूको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरू, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरू ।

९ समाप्त ९

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, कृषि (भेटेरिनरी समूह), वन, इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा र विविध सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र :-खण्ड (ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय

अंक : ५०

१. अन्तर्राष्ट्रिय नीति नियम

- १.१ अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौता तथा संहिताहरू (O.I.E. Codes, Sanitary and Phyto-Sanitary र Codex Alimentarius) अन्तर्गत पशु सेवा/पशु स्वास्थ्य सम्बन्धी नेपालले पालना गर्नु पर्ने सर्त तथा प्रावधानहरू
- १.२ विश्व व्यापार संगठन (WTO) को सदस्यता वा सर्त अनुरूप पशु सेवा/पशु स्वास्थ्य सम्बन्धी नेपालले निर्वाह गर्नु पर्ने दायित्व, उपलब्ध अवसरहरू तथा सो वाट पर्न सक्ने वा परेका प्रभावहरू
- १.३ जैविक विविधतासंग संबन्धित पशु सेवा तथा पशु स्वास्थ्य विषयका राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय नीति नियमहरू

२. सेवा तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी ऐन र नियमावलीहरू

- २.१ नेपाल कृषि सेवा (गठन, समूह तथा श्रेणी विभाजन र नियुक्ति) नियमहरू, २०५१
- २.२ निजामती सेवा ऐन, २०४९ र निजामती सेवा नियमावली, २०५०
- २.३ स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ तथा स्थानीय स्वायत्त शासन नियमावली, २०५६ अन्तर्गत पशु सेवासंग सम्बन्धित प्रावधान तथा व्यवस्थाहरू

३. पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा सम्बन्धी ऐन नियमहरू

- ३.१ मूलुकी ऐनका २०२० भाग ३ महल ६, भाग ४ महल ७ र १६
- ३.२ पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन, २०५५ र पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा नियमावली, २०५६
- ३.३ नेपाल पशु चिकित्सा परिषद् ऐन, २०५५ र नेपाल पशु चिकित्सा परिषद् नियमावली, २०५७
- ३.४ पशु वधशाला र मासु जांच ऐन, २०५५ र पशु वधशाला र मासु जांच नियमावली, २०५७
- ३.५ पशुपंक्षि, पशुपंक्षजन्य उत्पादन, पशुपंक्षी उत्पादन सामग्री सम्बन्धी निर्धारित गूणस्तर र सो को नियमन सम्बन्धी राष्ट्रिय निर्देशिका तथा मापदण्डहरू
- ३.६ राष्ट्रिय दुग्ध विकास बोर्ड, दुग्ध विकास संस्थान, नेपाल कृषि अनुसन्धान विकास कोष तथा नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्को व्यवस्था र तिनको कार्य क्षेत्र
- ३.७ औषधी ऐन २०३५, औषधीस्तर नियमावली र औषधी दर्ता नियमावली, २०३८ का पशु सेवा / पशु स्वास्थ्यसंग संबन्धित विषयहरू
- ३.८ दाना पदार्थ ऐन २०३३, र दाना पदार्थ नियमावली, २०४१
- ३.९ खाद्य ऐन, २०२३ र खाद्य नियमावली, २०२७ अन्तर्गत पशुजन्य उत्पादनसंग सम्बन्धित प्रावधान तथा व्यवस्थाहरू
- ३.१० वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३ र यसको नियमावली, २०५४ तथा वातावरण निर्देशिका, २०५४ का पशु सेवा / पशुजन्य उद्योगसंग संबन्धित विषयहरू

४. दीर्घकालिन र आवधिक योजना, नीति, नियम तथा अनुसन्धान

- ४.१ पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा सम्बन्धी नीति, अवधारणा, दीर्घकालिन कृषि योजनामा उल्लिखित नीति तथा प्रावधानहरू
- ४.२ आवधिक योजनामा उल्लिखित पशु स्वास्थ्य/पशु सेवा सम्बन्धि नीति, कार्यनीति तथा कार्यक्रमहरू
- ४.३ पशु सेवा/पशु क्षेत्रमा गरिने ऋण लगानी र बीमा सम्बन्धित नितिगत व्यवस्था

5 समाप्त 5

लोक सेवा आयोग
नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, कृषि (भेटरिनरी समूह), वन, इन्जिनियरिङ्ग, शिक्षा र विविध सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

Model Questions

First Paper: Part Second

(5X10 = 50)

1. Critically review the key strategies of Agriculture Perspective Plan. Describe the expectations of the plan from the livestock sector 10
2. Nepal Government has envisaged veterinary research through various organizations. List out those organizations with their roles and responsibilities. In your opinion how veterinary research with meaningful results could be carried out with more efficiency and effectiveness. 10
3. There is a provision in the veterinary legislation to set standards for quality control of animals and products of animal origin. List the standards approved till now and how these have been helpful in achieving the objectives. 10
4. Effective quality control system is required for good quality drugs in the market. What are the current provisions to assure the quality of veterinary drugs? Give your suggestions regarding legislative and institutional reforms required for better quality control of veterinary drugs. 10
5. Animal quarantine system is an important measure to prevent entry of exotic animal diseases in the country. Describe your opinion on strength and areas for improvement in the existing quarantine system 10